

STORTINGET

Representantforslag 118 S

(2021–2022)

fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Ingvild Wettrhus Thorsvik, Abid Raja,
Jan Tore Sanner, Kari-Anne Jønnes og Margret Hagerup

Dokument 8:118 S (2021–2022)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Guri Melby, Ingvild Wettrhus Thorsvik, Abid Raja, Jan Tore Sanner, Kari-Anne Jønnes og Margret Hagerup om en plan for å ta igjen tapt faglig og sosial læring og tette kunnskapshull for elever i norsk skole

Til Stortinget

Bakgrunn

I snart to år har pandemien påvirket barn og unge, elever og studenter gjennom varierende grad av smitteverntiltak, hjemmeskole og karantene. Det har vært en ekstraordinær periode som har berørt elever, foreldre, lærere og alle ansatte i og rundt skolen. Selv om prioriteringen fra dag én av pandemien har vært å skjerme barn og unge og bevare en så normal skolehverdag som mulig, har det vært umulig å hindre at smitteverntiltakene også har påvirket elever og lærere og ført til tapt undervisning, økt fravær, dårligere motivasjon og en uforutsigbar gjennomføring av skoleåret.

Det er fremdeles usikkerhet knyttet til hvilke konsekvenser pandemien har hatt for elevenes utvikling og læring. Enda mindre vet man om konsekvensene i det lange løp for utviklingen og læringen til elevene. Men av den forskningen og de evalueringene som er gjort så langt, kan man være trygg på at hjemmeskole, digital undervisning og undervisning eller læretid med sterke begrensninger på bruk av skolen og skolens utstyr har gitt dårligere læring for mange elever. Skoleeiere, skoleledere, foreldre og elever skal ha stor anerkjennelse for

en viktig, krevende og beundringsverdig innsats for å opprettholde en normal skolegang som gir god læring og progresjon gjennom vanskelige tider.

I elevundersøkelsen 2021, som ble lagt frem 10. februar 2022, har man undersøkt hvordan elevene er påvirket av pandemien, og to av tre elever melder at skolehverdagen deres er negativt påvirket. Særlig har det vært utfordrende for de som er på avsluttende skoletrinn på ungdomsskolen og i videregående opplæring. Undersøkelsen viser også forskjeller i kjønn og regioner, hvor flere jenter enn gutter har opplevd at pandemien har påvirket dem negativt, og Oslo og Viken har en høyere andel elever som er negativt påvirket enn resten av landet. Utdanningsdirektoratet viser også til at yrkesfagelever i mindre grad har blitt negativt påvirket, da de antakelig har blitt prioritert for tilstedeværelse og hatt tilgang til nødvendige lokaler og utstyr.

Når man forhåpentligvis er på vei ut av pandemien og skal ta tilbake en normal skolehverdag og la barn og unge få ta fullt og helt del i de faglige og sosiale læringsarenaene, er det viktig at man tar pandemiens konsekvenser på alvor og ser på hvordan samfunnet kan legge til rette for at elevene kan ta igjen tapt læring og tette kunnskapshull på både kort og lang sikt. Det er jobbet godt av både departement, direktorat, fagmiljøer, kommuner og skolesektoren for øvrig med å følge med på konsekvensene og håndteringen av pandemien i skolesektoren og foreslå tiltak som kan bøte på disse .

Parr-rapporten og anbefalte tiltak

I juni 2021 la en egen arbeidsgruppe ledet av utdanningsdirektør Grethe Hovde Parr fram en rapport som het «Skolen etter koronapandemien», der de identifiser-

te utfordringer pandemien har skapt i skolen, samt ga sine anbefalinger til tiltak å iverksette.

Hovedutfordringene var ifølge arbeidsgruppen følgende:

«Mangel på tilhørighet for alle elever i det faglige og sosiale læringsfellesskapet

- opplevelse av mer ensomhet og svekket psykisk helse
- nedgang i elevenes motivasjon og mestring
- bekymringsfullt fravær blant elevene
- Noen elever og elevgrupper er ekstra hardt rammet av pandemien
- redusert omfang og kvalitet på spesialundervisningen
- færre timer til særskilt språkopplæring
- utfordringer for elever i voksenopplæring
- laget rundt eleven er svekket
- vanskelige skolestart og begynneropplæring
- krevende overganger mellom skoletrinn
- manglende grunnlag for videre opplæring i videregående skole
- tapt praksisopplæring i yrkesfaglige utdanningsløp»

Rapporten peker på utfordringer som er godt kjent blant barn og unge, som motivasjon, mestring og fravær i tillegg til psykiske helseplager. Disse utfordringene er forsterket av pandemien, og spesielt har noen elevgrupper som er særlig sårbare, opplevd at essensielle tilbud i skolen er svekket. Dette fører også til en forsterkning av forskjellene mellom dem som klarer seg godt i skolen, og dem som kanskje allerede sliter med mestring og læringsglede.

Arbeidsgruppen var videre bedt i mandatet om å komme med forslag til tiltak som kunne bidra til å motvirke de negative konsekvensene av pandemien. Rapporten trekker frem en rekke anbefalte tiltak sortert under tre kategorier som kan bidra til å håndtere konsekvensen, av utfordringene som er identifisert:

- Tiltak for å sikre inkludering for alle i gode skole- og læringsfellesskap
- Tiltak for å identifisere og følge opp elever med stort faglig og sosialt læringstap
- Tiltak for å kompensere for tapt læring og progresjon for alle»

Arbeidsgruppen konkluderer videre med:

«Elevenes utfordringer ved oppstart av skoleåret 2021/22 kan ikke løses med kortvarige innsatser eller tiltak. Det er likevel behov for målrettet og ekstra innsats, for å sikre at alle får den opplærings situasjonen de har behov for, for å lykkes nå og videre.»

Det er behov for en intensiv innsats på vei ut av pandemien, særlig for dem som er i avsluttende faser av skolegangen, slik at de er godt forberedt til videre skolegang eller yrkesliv. Men også i et lengre perspektiv må det arbeides målrettet med å ta igjen tapt læring og tette kunnskapshull for å forhindre at mange årskull går ut med mindre læring enn de normalt skulle hatt. Dette

forplikter både skoler, skoleeiere og myndigheter til en langsiktig satsing.

Sommerskole

I 2021 satte regjeringen Solberg av 500 mill. kroner til nyetableringer eller utvidelser av sommerskoletilbudet for elever i grunnskolen. Dette ble organisert slik at kommunene søkte om midler til å kunne oppfylle et tilbud dimensjonert i henhold til lokale behov og tilpasninger. Kommunene og skolene besitter selv best oversikt over hvilke konsekvenser og utfordringer pandemien har skapt for deres skoler og elever, og det ble derfor gitt et stort lokalt handlingsrom hva gjelder aktivitetene midlene kunne brukes til. Det ble også åpnet for at fylkeskommunene kunne disponere ekstra midler de fikk til sommerskole innen videregående opplæring.

Hele 228 kommuner benyttet seg av ordningen, og det er allerede kommuner som nå etterspør en lignende ordning for 2022. Målet med en ordning som sommerskolen var at denne skulle kompensere for noen av de faglige og sosiale følgene som pandemien har hatt for barn og unge. Sommerskolen er ikke en erstatning, men et supplement til den ordinære skoleruta, og både i ordinære år, og særlig i år hvor elevene har gått glipp av undervisning og læring, er det et effektivt og attraktivt tilbud mange elever har benyttet seg av.

Sommerskole er et godt tiltak for å motvirke sosiale forskjeller, ta igjen tapt læring, gi et tilbud til sårbare elever og skape tilhørighet til det faglige og sosiale læringsfellesskapet. Det er særlig viktig at informasjon og bistand til å få deltatt på sommerskoletilbud når ut til sårbare barn og barn i lavinntektsfamilier.

Regjeringen har ikke satt av midler i budsjettet til å videreføre ordningen med sommerskole for 2022, og dette ble heller ikke adressert i krisepakken fra regjeringen og Sosialistisk Venstreparti vedtatt i januar 2022. For å gi kommunene mulighet til å planlegge for gjennomføring av et utvidet sommerskoletilbud er det avgjørende med tidlige avklaringer.

Kartlegging og ekstra innsats for å løfte grunnleggende ferdigheter

Man vet at grunnleggende ferdigheter er viktig for elevenes mestring og læringsglede i alle fag, og også før pandemien hadde et urovekkende høyt antall elever et kritisk lavt mestringsnivå i lesing og regning. For å fange opp og treffe med tiltakene er det viktig å ha oversikt over hvordan det står til med alle elevene, og en kartlegging av lese- og regneferdigheter før skolestart vil være et viktig grunnlag for skolene og lærerne til å fange opp og innrette tiltak mot dem som trenger det aller mest. Intensiv opplæring bør settes inn for disse elevene for å ta igjen det tapte og oppnå et tilstrekkelig mestringsnivå.

Lied-utvalget, som leverte NOU 2019: 25 Med rett til å mestre, pekte på viktigheten av å være kvalifisert til å starte videregående opplæring. Dette handler ikke bare om å være formelt kvalifisert, men faglig godt nok forberedt til å mestre og gjennomføre den videregående opplæringen. Elever med et svakt faglig grunnlag bør tilbys et innføringsfag for å sikre at muligheten til å gjennomføre og bestå videregående opplæring er god nok. Oppstart av innføringsfag i norsk, matte og engelsk bør tilbys fra høsten for denne elevgruppen.

Veien ut av pandemien

Man kommer til å leve med ettervirkningene av pandemien i lang tid. Det gjelder også dens virkning på læring, sosial trygghet og studieprogresjon. Derfor trengs det bred innsats på utdanningsområdet for å ta igjen det tapte.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

forslag:

1. Stortinget ber regjeringen senest innen utgangen av april 2022 legge frem en tiltakspakke for å ta igjen tapt faglig og sosial læring og tette kunnskapshull. Denne skal følge opp sentrale anbefalinger fra Parrapporten og gi forsterkede krav og forventninger til

skoleeier om å gjennomføre både kortsiktige og langsiktige tiltak for å kartlegge og bøte på konsekvensene av koronapandemien for barn og unge i skolen. Regjeringen bes vurdere de økonomiske konsekvensene og senest komme tilbake til Stortinget med tilhørende budsjettforslag i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2022.

2. Stortinget ber regjeringen snarest komme tilbake til Stortinget med forslag som legger til rette for gjennomføring av nye og utvidede sommerskoletilbud i kommuner og fylkeskommuner som har behov for og ønske om det, etter samme modell som i 2021.
3. Stortinget ber regjeringen forplikte skoleeier til å kartlegge elevenes lese- og regneferdigheter før skolestart og tilby intensiv opplæring i lesing og regning til elever som trenger det.
4. Stortinget ber regjeringen følge opp fullføringsreformen gjennom å be fylkeskommunene tilby innføringsfag i norsk, matte og engelsk for elever som har svake karakterer på vei ut av ungdomsskolen og står i fare for å falle fra.
5. Stortinget ber regjeringen gjennomføre et nasjonalt leseløft fra skolestart i august 2022.
6. Stortinget ber regjeringen tydelig forplikte skoleeiere til å sikre tilstrekkelige systemer for god fraværsoppfølging i hele skoleløpet som sikrer nærvær og en plan for oppfølging av fravær fra første time, med særlige tiltak for å få ned kritisk høyt fravær.

17. februar 2022

Guri Melby

Ingvild Wetrhus Thorsvik

Abid Raja

Jan Tore Sanner

Kari-Anne Jønnes

Margret Hagerup

